

Методология за разработване на таблица „Пенсионни права в социалното осигуряване“ (Таблица 29 по ЕСС 2010) за България

1. Разработване на данни за колона 1 „Схеми с дефинирани вноски“

Основният източник на информация за попълването на **колона 1 „Схеми с дефинирани вноски“** от Таблица 29 са данни от Комисията за финансов надзор (КФН). Допълнителни данни от Министерството на финансите (МФ) се използват за изчисляването на действителния размер на социалноосигурителните вноски между работодателят и осигурено лице при държавните служители. Разработването на **колона 1** следва стриктно стъпките и препоръките в „Техническото ръководство за съставяне на данни за пенсиите в националните сметки“ на Евростат и Европейската централна банка.

За ред 1 - **Пенсионни права (вкл. условните пенсионни права)** - данните се вземат като обща сума на индивидуалните партии за втори и трети стълб от справката на Комисията за финансов надзор с данни за пенсионните права за схемите с дефинирани вноски в България по видове пенсионни фондове за съответната година.

Ред 2.1 - Постъпления от осигурителни вноски за сметка на работодател - съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) работодателските вноски за отделните категории служители са различни. Специфична особеност при вноските на държавните служители в България е, че целият размер на осигурителната вноска е за сметка на работодателя (т.е. държавата). Самоосигуряващите се лица се осигуряват за собствена сметка. Всички останали вноски за работници и служители се разпределят между осигурителите и осигурените, като от 2008 г. е в сила разпределение от 60% за сметка на работодателят и 40% за сметка на служител. Информация за държавните служители НСИ получава от МФ, а за всички останали от - КФН. В случая от общата сума на постъпленията от осигурителни вноски на Универсален пенсионен фонд (УПФ) се изважда сумата от вноските за допълнително задължително осигуряване от работодателя за всички държавни служители. След това се изважда сумата от осигурителните вноски на самоосигуряващите се за УПФ, отчетени към 31.12. на съответната година от Националната агенция за приходите (НАП). Получената сума се разделя на 60% и 40%, като 60% представляват постъпленията за сметка на работодателят и се вписват в тази позиция, а 40% са постъпленията за сметка на осигуреното лице, които се отнасят за ред 2.3. Частта от тази позиция на Професионален пенсионен фонд (ППФ) включва 100% от всички вноски на ППФ и стойността е взета от данни на Комисията за финансов надзор. Частта от Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване (ДДПО) също е взета от данни на Комисията за финансов надзор. Стойността на крайната позиция се изчислява като сума от УПФ + ППФ + ДДПО.

Ред 2.3 - Постъпления от осигурителни вноски за сметка на осигурено лице - изчисляването на УПФ в частта на тази позиция е описано в ред 2.1. Постъпленията от ДДПО в частта от позицията е от справката на Комисията за финансов надзор. Стойността на крайната позиция се изчислява като сумата от УПФ + ДДПО.

Ред 2.4 - Добавки към личните социални вноски - тази позиция се изчислява като общата сума на приходите от положителен инвестиционен доход за активите на схеми с дефинирани вноски за УПФ, ППФ и ДДПО, както е показано в справката на Комисията за финансов надзор.

Ред 2.5 - Без: такси за услуги на пенсионните схеми - тази позиция се изчислява като обща сума от таксите и удържките за пенсионните дружества. Те включват приспадания от вноските за социално осигуряване, инвестиционни такси, встъпителни такси за ДДПО и други неразпределени такси от справката на Комисията за финансов надзор.

Ред 4 - Намаляване на пенсионните права поради изплащане на пенсионни обезщетения - тази позиция се изчислява като сума от няколко позиции в справката на Комисията за финансов надзор, които разглеждат намаляването на нетната стойност на активите. Те включват: изплатени пенсия за всички фондове със схеми за дефинирани вноски; суми за еднократни или разсрочени плащания на осигурени лица в УПФ или ППФ; суми за еднократни или разсрочени плащания на осигурени лица с пенсионни права в ДДПО; изтеглени средства от ДДПО от осигурените лица; суми за плащане на наследници на осигурени лица, които не са получили наследствена пенсия от пенсионните фондове; суми за плащане на наследници на пенсионери, които не са получили наследствена пенсия от пенсионните фондове; прехвърлени суми от ППФ към Националния осигурителен институт.

Ред 6 - Прехвърляне на пенсионни права между различните схеми - вземат се данни от справката на Комисията за финансов надзор относно пенсионните права на схемите за дефинирани вноски в България по вид пенсионен фонд. От 15.08.2015 г. е в сила изменение на Кодекса за социално осигуряване, което позволява на хората при определени условия да прехвърлят задължителната си пенсия от втория стълб (УПФ/ППФ) в Държавното обществено осигуряване (ДОО) за увеличаване на бъдещата им пенсия. Сумата от тези трансфери е представена в справката на КФН за 2015 г. като нова позиция. Сумата от всички прехвърляния от втори към първи стълб се записва в ред 6 на **колона 1** с отрицателен знак, тъй като това е изходящ трансфер, което води до намаляване на пенсионните задължения. Същата сума, но с положителен знак се записва в ред 6 на **колона 2**, както е описано по-долу в точка 2.

Ред 9 - Промени в правата на плащане поради други изменения в обема - тази позиция се изчислява като сумата на прехвърлените лихви от НАП към УПФ и ППФ, прехвърлени суми от резерви на пенсионноосигурителните дружества за покриване на минималната гарантирана възвръщаемост на УПФ и ППФ и други увеличения в нетните активи, минус прехвърлените суми от ППФ към УПФ, минус прехвърлените суми към пенсионния резерв на УПФ и ДДПО,

минус другите намаления на нетните активи, минус общата сума на минималните гаранции за възвръщаемост в УПФ и ППФ. Всички данни са взети от справката на Комисията за финансов надзор.

2. Разработване на данни за колона 2 „Пенсионни схеми за социално осигуряване“

Основният източник на информация за попълването на **колона 2 „Пенсионни схеми за социално осигуряване“** е Националният осигурителен институт, който предоставя първична информация за пенсионно осигурените лица и пенсионерите в Държавното обществено осигуряване, необходима за оценката на пенсионните права на настоящите и бъдещите пенсионери.

За попълване на редове **1** и **10** **Пенсионни права, включително условни пенсионни права**, от **колона 2 „Пенсионни схеми за социално осигуряване“** от Таблица 29 е създаден статистически актюерски модел за оценка на пенсионните права на пенсионноосигурителната система в България на годишна база. Моделът е разработен от статистик математик от НСИ и точно следва стъпките и препоръките на „Техническото ръководство за съставяне на данни за пенсиите в националните сметки“ на Евростат и Европейската централна банка.

Ред **2.1** **Постъпления от социални вноски за сметка на работодател** и ред **2.3** **Постъпления от осигурителни вноски за сметка на осигурено лице** се вземат от приходите от социални вноски във фонд „Пенсии“ по години, предоставени от НОИ.

Ред **4** **Намаляване на пенсионните права поради изплащане на пенсионни обезщетения** се изчислява от разходите за пенсии, изплащани от Държавното обществено осигуряване, предоставени и от НОИ.

Ред **2.4** **Добавки към личните социални вноски** се изчислява в съответствие с „Техническото ръководство за съставяне на данни за пенсиите в националните сметки“ на Евростат и Европейската централна банка като резултат на действието на дисконтовия процент, тоест неговата стойност е равна на дисконтовия процент, умножен по сумата на пенсионните права в началото на отчетния период.

Ред **2.5** **Без: такси за услуги на пенсионните схеми** - НСИ към момента е възприел нулева стойност за тази позиция за България, което е приемлив подход в европейската практика.

Ред **3** **Друга (актюерска) промяна на пенсионните права в пенсионните схеми за социално осигуряване** се изчислява като остатъчна стойност в съответствие с изискванията на „Техническото ръководство за съставяне на данни за пенсиите в националните сметки“ на Евростат и Европейската централна банка.

Ред **6** **Прехвърляне на пенсионни права между различните схеми** - вземат се данни от справката на Комисията за финансов надзор относно пенсионните права за схеми за дефинирани вноски в България по вид пенсионен фонд. Това е същата стойност както в ред **6** на **колона 1**, но с противоположен знак. Тъй като прехвърлянията са от втори към първи стълб, стойността тук е положителна, тъй като представлява увеличение на пенсионните права в ДОО. Причините и правното основание за прехвърлянията са подробно описани в ред **6** от описанието на **колона 1** по-горе.

3. Източници на данни

Националният осигурителен институт (НОИ) е публична институция, която управлява Държавното обществено осигуряване. НОИ администрира задължителното осигуряване за общо заболяване и майчинство, безработица, трудова злополука и професионално заболяване, инвалидност, старост и смърт. Националният осигурителен институт е компетентната българска институция по прилагане на правилата за координиране на схемите за социална сигурност и международните договори в областта на социалното осигуряване по отношение на паричните обезщетения за болест, майчинство и помощите при смърт; паричните обезщетения за безработица; пенсиите за старост, инвалидност и наследствените пенсии.

Комисията за финансов надзор (КФН) е специализиран държавен орган за регулиране и контрол върху различни сегменти на финансовата система - капиталовия, застрахователния, пазара на допълнителното пенсионно осигуряване и пазара на доброволното здравно осигуряване. Основна мисия на институцията е да съдейства с юридически, административни и информационни средства за поддържане на стабилност и прозрачност на небанковата финансова система в България, както и да защитава интересите на инвеститорите, застрахованите и осигурените лица.

Министерството на финансите (МФ) на България предоставя **Консолидирана фискална програма**, данни от която се използват за изчисляване на разпределението на осигурителните вноски между работодател и осигурено лице за държавните служители.